

Evropa se dohodou s Mercosurem vzdává vlastního zemědělství a potravinářství

12.1.2026 - Marek Zemánek | Potravinářská komora ČR

Agrární komora ČR a Potravinářská komora ČR společně vyjadřují zásadní znepokojení nad schválením obchodní dohody mezi EU a jihoamerickým uskupením Mercosur. Parametry dohody představují nejen přímé ohrožení pro české zemědělství a potravinářství, ale současně podkopávají konkurenceschopnost všech podniků v celé Evropské unii. Evropští producenti jsou tímto krokem vystaveni nerovnému tržnímu boji, který bez ochranných mechanismů nemohou vyhrát.

Hlavním problémem je podle obou komor propastný rozdíl v nárocích na produkci. Zatímco uniijní producenti musí splňovat čím dál přísnější zdravotní, environmentální, klimatické, etické a kvalitativní standardy, zboží z regionu Mercosur těmto náročným pravidlům nepodléhá. Evropští zemědělci a potravináři tak budou nuceni čelit nerovné konkurenci, která nemusí investovat do nákladných opatření vyžadovaných legislativou v EU.

Maso a cukr pod palbou

Dohoda nejvíc ohrozí tři nejzranitelnější sektory, a to hovězí maso, drůbež a cukr. V těchto odvětvích doslova hrozí existenční střet, který čeští a uniijní producenti nemohou v nerovných podmínkách vyhrát.

Agrární komora ČR upozorňuje na alarmující praxi v Brazílii, kde lze zakoupit bez předpisu silná antibiotika používaná u zvířat pro podporu růstu. Tato praxe vede ke vzniku nebezpečných bakterií odolných vůči léčbě, což představuje globální zdravotní hrozbu. V jihoamerických chovech jsou navíc běžně užívány růstové hormony, které jsou v EU už dávno zakázané.

„Nemůžeme hrát fér hru s někým, u koho nevíme, čím zvířata léčil, nebo čím ošetřoval plodiny. Zkontrolovat veškerou dovezenou produkci je v daném množství prakticky nemožné a u vysoce zpracovaných potravin nebo v případě veterinárních preparátů může uplynout ochranná lhůta, po které je daná látka jen těžko zjistitelná. Navíc máme z minulosti zkušenosti s korupčními skandály tamních dozorových orgánů a chybějící evidence o produkci jsou jasným důkazem, že rovnocenný souboj není možný. Je nepřijatelné, aby čeští zemědělci podléhali přísným kontrolám, zatímco u dovozu z druhého konce světa budeme nad pochybnou praxí zavírat oči,“ varuje prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

Potravinářská komora ČR zase poukazuje na problematiku užívání zakázaných pesticidů. Zatímco Evropská unie v zájmu ochrany zdraví občanů zakazuje 43 látek používaných při pěstování cukrové řepy, paradoxně umožňuje dovoz cukru vyrobeného z cukrové třtiny z Brazílie, kde jsou tytéž jedovaté látky běžně používány.

Potravináři varují i před ekologickou daní. Studie *Getulio Vargas Foundation* potvrzuje, že 92 % nové produkce etanolu z cukrové třtiny vzniká zábořem nové půdy, přičemž pětina této expanze vede k přímému odlesňování. I při využití staré zemědělské půdy hrozí vytlačení chovu dobytka hlouběji do lesů, což devastaci pralesů podporuje nepřímo.

„Už přes dva roky v Evropě řešíme přísné nařízení o odlesňování. Přitom u nás v Evropě k tomuto jevu nedochází, v Česku lesní plochy dokonce přibývají. A do této situace Unie podepíše dohodu,

kteřá devastaci pralesů jinde na světě fakticky podpořít. Jde to proti zdravému rozumu i proti všem klimatickým závazkům, které EU tak hlasitě prosazuje,” uvedla prezidentka Potravinářské komory Dana Večeřová.

Efekt sněhové koule: I malý dovoz rozvrátí celý trh

Často zmiňovaný argument, že nízké kvóty jihoamerických dovozů nemohou evropský trh ohrozit, je v rozporu s ekonomickou realitou. Zkušenosti z posledních let ukazují, že i malé objemy levné produkce z dovozu dokážou zlomit tržní cenu v celé Unii, protože vytvoří naprosto nerealistické signály, kterými se trh řídí. Jasným varováním jsou bezcelní dovozy levného cukru z Ukrajiny, které způsobily dramatický propad výkupních cen. Tento šok vedl k uzavírání cukrovarů a nevratnému omezení pěstebních ploch v mnoha členských státech. V případě dohody s Mercosurem hrozí zcela identický scénář.

Unie sice slovně deklaruje podporu malým a středním firmám, avšak schválením této dohody je v citlivých sektorech vystavuje přímému tlaku obřích jihoamerických latifundií. Místo rozvoje evropského venkova se tak fakticky podporuje expanze největších globálních konkurentů na úkor unijních podniků.

Podle komor navíc zcela nelogicky působí kroky v oblasti financování. Zatímco nový rozpočet zemědělské politiky po roce 2027 se má krátit, rozpočet pro krizová opatření se má zdvojnásobit. Skutečnost, že Unie do budoucího krizového nástroje předem zahrнула kompenzace dopadů obchodu, jasně potvrzuje, že si je Evropská komise vědoma nevyhnutelného poškození evropského zemědělského a potravinářského sektoru.

Agrární a Potravinářská komora ČR rozhodně neodmítají princip volného obchodu. Pro exportně orientované státy, jako je Česká republika, je pevná síť mezinárodních dohod výhodná. Tyto dohody však musí být vyvážené. V současné době je Evropa potravinově soběstačná téměř ve všech klíčových komoditách s výjimkou skopového masa. Přijetím dohody v této podobě si však Unie obrazně řečeno podřezává větev výměnou za exportní výhody pro automotive a riskuje, že se stane kriticky závislou na dovozech potravin z třetích zemí.

Celý proces schvalování dohody s Mercosurem ještě není u konce. Před vstupem v platnost bude o dokumentu hlasovat Evropský parlament. Pokud dohoda skutečně vstoupí v platnost, je nezbytné zajistit ochranu evropského trhu a evropských producentů potravin. Obě komory proto apelují na to, aby byly dovozy ze třetích zemí důsledně kontrolovány, zda splňují vysoké evropské standardy, a aby bylo v případě narušení trhu možné efektivně uplatnit takzvanou záchrannou brzdu a bezcelní dovozy pozastavit. Současně komory požadují, aby se tato pravidla vztahovala na všechny dohody mezi Evropskou unií a třetími zeměmi.

Marek Zemánek

Tiskový mluvčí a vedoucí tiskového oddělení Potravinářské komory ČR

<https://www.foodnet.cz/cs/aktuality/10604-evropa-se-dohodou-s-mercasurem-vzdava-vlastniho-zemedelstvi-a-potravinarstvi>